

DEĞERLENDİRME NOTU:

Mehmet Buğra AHLATCI

Mevlana Kalkınma Ajansı, Araştırma Etüt ve Planlama Birimi Uzmanı, Sosyolog

KONYA KARAMAN BÖLGESİ İNTİHAR RAPORU

24. 09.2014

GİRİŞ:

En basit anlamda insanın kendi elleriyle hayatına son vermesi olarak adlandırılan intihar olgusu yüzyıllardır toplumların önemli sorunlarından birisi olmasına karşın sebeplerinin ve sonuçlarının görmezden gelindiği ya da ihmal edildiği bir sorun alanı olarak yer almaktadır. İntihar filli olarak kişisel ve psikolojik bir problem olarak görünse de içeriği açısından sosyolojik değerlendirmelere ihtiyaç duyulmaktadır. Sebepleri itibari ile farklılık gösteriyor olsada bireyin çaresizliğini ve toplumdan kopukluğunu gösteren “en somut mesaj” olarak görülmektedir. Bireyin toplumun değerlerinden uzaklaşarak toplumla bağlarının kopması sonucu anlamsız ve değersiz bir döngü içine girmesi ile başlanan intihar girişimi bir bakıma sosyal çaresizliğinde göstergesidir. Kişinin topluma entegrasyonunun ve uyum sürecinin azalması sonucu intihar eyleminde bulunması, genel bakış açısı ile modernleşme, şehirleşme ve bireyselleşme ile ilişkilendirilmeye çalışılmış olsada günümüzde daha karmaşık bir açıklama yapısı ihtiyacı oluşmaktadır.

Ülke genelinde dönemsel olarak intihar olaylarının kişinin yakınları tarafından kaza olarak bildirmesi ile ilgili haberler veya verilere sahip olunsa da özü itibari ile mevcut veriler az olmamak ile birlikte daha fazla olma ihtimali taşıyabilmektedir. Türkiye İstatistik Enstitüsü tarafından yayınlanan intihar istatistikleri incelendiği zaman intihar sayıları, eğitim seviyelerine ve şekline göre sınıflandırılması yapılmıştır. Alttaki tabloda 2013 yılı intihar verileri incelendiğinde Türkiye genelinde 3189 ölümlü sonuçlanan girişim bulunmaktadır. Bu sayı Konya’da 80, Karaman’da 22’dir. Konya ve Karaman’da sayılar düşük gibi gözükse de yüz bin kişide intihar oranları incelendiğinde Türkiye geneli yüz binde 4,14, Konya’da 3,84 olurken Karaman’da 9,24 ile Konya’nın 2,5 kat Türkiye’nin 2 katı bir oran ortaya çıkmaktadır.

Genel olarak şehirleşme, yabancılaşma, bireyselleşme ve modernleşme ile ilişkilendirilen intihar olgusunun tam tersi şekilde nüfusu az, şehirleşme ve göç yoğunluğu yaşamayan Karaman’da Konya’nın oranına kıyasla neredeyse 3 kat daha fazla olması dikkat çekmektedir. Bu örnekten de görüleceği gibi yaşam döngüsü içinde gözlemlere dayalı açıklamalar bahsedilen toplumsal sorunu açıklamada yetersiz kalmaktadır. Doğru açıklamalara ulaşılabilmesi için istatistikî verilerin doğru yorumlanarak saha çalışmaları ile desteklenmesi gerekmektedir. Aşağıdaki veriler bu açıdan konuyu anlamak adına yol gösterici olacaktır.

Tablo 1 İllere göre İntihar Sayıları

İBBS		Toplam	Asarak	Kimyevi madde kullanarak	Yüksekten atlayarak	Ateşli silah kullanarak	motorlu bir araç altına atlayarak	Diğer
Türkiye	Toplam	3.189	1.623	191	300	812	11	252
	Erkek	2.319	1.197	113	153	673	9	174
	Kadın	870	426	78	147	139	2	78
TR521 Konya	Toplam	80	37	6	8	25	1	3
	Erkek	51	22	1	3	23	0	2
	Kadın	29	15	5	5	2	1	1
TR522 Karaman	Toplam	22	14	2	1	4	0	0
	Erkek	17	11	2	1	3	0	0
	Kadın	5	3	0	0	1	0	1

Kaynak: TÜİK 2013

Türkiye genelinde toplam intihar edenlerin %72,7 sini erkekler oluştururken %27,2 sini kadınlar oluşturmaktadır. Yöntemlerine göre incelendiğinde her iki intihardan birisi kendisini asarak gerçekleşirken ikinci sırada ateşli silah kullanımı üçüncü olarak da yüksekten atlama görülmektedir. Konya verileri incelendiğinde intihar edenlerin %63'ü erkekler olurken %36 sı kadınlardan oluşmaktadır. Bu özelliği ile Konya'daki kadınların toplam intihar içindeki oranları Türkiye'deki oranların ortalamasından fazla olduğu görülmektedir. Konya verilerindeki yöntemlere bakıldığında Türkiye verileri ile benzerlik gösterirken kimyasal madde kullanımı ile gerçekleştirilen intihar yönteminde daha fazla bir oran görülmektedir. Karaman verilerine bakıldığında erkek intihar oranlarının %77 ile daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınlarda bu rakam %22 olarak kalmaktadır. Karamanda intihar yöntemi ağırlıklı olarak asma ve ateşli silah kullanımı ile gerçekleşmektedir.

Yaş gruplarına göre incelendiğinde;

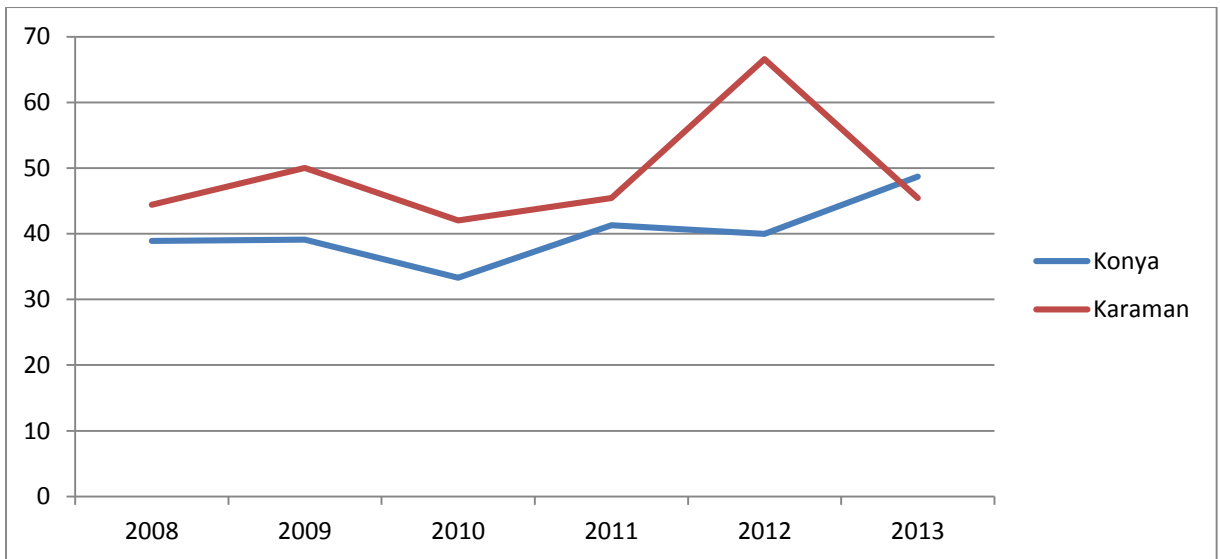
Türkiye genelinde yaş gruplarına göre intihar verileri incelendiğinde erkeklerde 35 yaş altı intihar oranının toplamda %46, kadınlarda %56 oranında olduğu görülmektedir. Her iki cinsiyet grubunda da iki basamaklı intihar oranları 15-30 yaş grubunda görülmektedir. Diğer bir ifade ile "genç yaşlar" intihar oranlarının en sıklıkla görüldüğü yaş gruplarını oluşturulmaktadır. Yaşlandıkça intihar oranlarında düşüşlerin yaşandığı görülmektedir.

İBBS		Toplam	-15	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	Bilinmeyen
Türkiye	Toplam	3.189	85	390	374	322	311	263	251	243	230	184	141	107	81	185	22
	Erkek	2.319	39	217	254	249	230	203	197	191	185	153	104	79	66	134	18
	Kadın	870	46	173	120	73	81	60	54	52	45	31	37	28	15	51	4
TR521 Konya	Toplam	80	1	14	13	11	6	4	3	3	8	6	1	4	3	3	0
	Erkek	51	0	7	6	7	4	2	3	3	7	6	0	2	3	1	0
	Kadın	29	1	7	7	4	2	2	0	0	1	0	1	2	0	2	0
TR522 Karaman	Toplam	22	0	5	2	3	3	2	2	0	3	0	0	0	1	1	0
	Erkek	17	0	4	2	3	3	1	2	0	1	0	0	0	0	1	0
	Kadın	5	0	1	0	0	0	1	0	0	2	0	0	0	1	0	0

Kaynak: TÜİK 2013

Diğer bir dikkat çeken sonuç Konya’da 25 yaşına kadar intihar eden kadın sayısı daha çokken sonraki yaşlarda erkeklerde artış gözlenmektedir. Karaman’da ise tüm yaş gruplarında erkek intihar sayıları daha yüksek çıkmaktadır. TÜİK intihar istatistiklerinde her ne kadar nedene göre intihar verisi paylaşılmış olsada toplam intihar sayısının yarısından fazlasının sebebi bilinmemektedir. Sebepleri bilinmese de 2008 yılından 2013 yılına kadar 30 yaş altı intihar oranları incelendiğinde, intiharların yıllar içinde artış göstererek sorunsal olmaya devam ettiği görülmektedir. Yıllar içerisinde Karaman’ın oranı yüksek düzeyde seyrederken 2012 yılında toplam intiharların neredeyse %70’ini 30 yaşın altında kişiler tarafından gerçekleştirilmiştir. Eğitim durumlarına incelendiğinde intihar oranlarının ağırlıklı olarak ilkökul mezunlarında olduğu görülürken sonrasında yıllarla göre değişkenlik gösterse de çoğunlukla lise mezunları gelmektedir.

Şekil 1 Toplam intihar içerisindeki 30 yaş altı oranı

Kaynak: TÜİK 2013

Sonuç olarak çalışma kapsamında ölümlerle sonuçlanan intihar verileri referans alınmıştır. Ölümlerle sonuçlanmayan ve kayda geçilmeyen intihar girişimleri ile birlikte konu tekrardan ele alındığında son 7 yıllık süreç içerisinde Konya-Karaman bölgesinde on binlerce insanın hayatını etkileyen bir boyuta ulaşmaktadır. Gerek intihar teşebbüsünde bulunarak hayatına son vermek isteyenlerin gerekse de bu kişilerin ailesi için ömür boyu sürecektir travmalara yol açan bu toplumsal sorunun psikolojik nedenlere bağlanarak göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Çünkü sosyolojik açıdan "2012 yılında Karaman'da neden gençlerin intihar oranları toplam intihar içerisinde %70'e çıkarken sonraki yıllarda hızlı bir düşüş gösteriyor ya da diğer taraftan bir yıl arayla neredeyse intihar sayılarında dört kat artışın sebebi ne olmaktadır. Konya'da son yıllarda neden genç kızlar daha fazla intihar etmektedir" gibi soruların cevabı bireysel nedenlere göre verilememektedir.

Bahsedilen sorulara ve yıllar içerisinde giderek artan intihar sorununa karşı kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri arasında ciddi işbirliği yapılması gerekmektedir. Özellikle veri eksiklikleri ve kayda geçirilemeyen intihar vakaları karşısında kamu kuruluşları işbirliği ile ortak bir veri mekanizmasının oluşturulması gerekmektedir. Elde edilen veriler neticesinde mekânsal haritalandırılma yapılarak intiharların ya da intihar teşebbüslerinin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik ilişkilerinin ortaya konulmasıyla oluşturulacak hipotezler ile ilişkilendirilmesinin yapılarak saha çalışmalarının uygulanması gerekmektedir. Bu konuda temel etken kamu kurumları arasında işbirliğinin oluşturularak uzun vadede çalışma ve gözlem sisteminin oluşturulması gerekmektedir. Çalışma kapsamında ortaya çıkarılacak intihar sebepleri karşısında önleyici destek imkânlarının&hizmetlerinin sağlanması ile birçok hayat kurtarılmış olabilmektedir. Son çare olarak kendisi öldürmekten başka çaresi kalmayan insanlara karşın hali hazırda başta belediyeler, kamu kurumları ve stkların sundukları hizmetler ile küçükte olsa bir bağ kurulması o insanlara değerli olduklarını ve hayatlarında başka seçeneklerin olduğunu gösterebilmektedir. Bu şekilde toplumumuza en güzel kazançlardan biri sağlanmış olur.

NOT: BU RAPORDA YER ALAN DEĞERLENDİRMELER UZMAN GÖRÜŞÜ OLUP SADECE BİLGİLENDİRME AMACIYLA HAZIRLANMIŞTIR. BU RAPORDA YER VERİLEN GÖRÜŞ VE DEĞERLENDİRMELER, HİÇBİR ŞEKİLDE T.C. MEVLANA KALKINMA AJANSI'NIN KURUMSAL GÖRÜŞ VE YAKLAŞIMINI YANSITMAMAKTADIR.